

НАЦІОНАЛЬНА АКЦІОНЕРНА КОМПАНІЯ
НАФТОГАЗ
У К Р А І Н И

NATIONAL JOINT-STOCK COMPANY
NAFTOGAZ
O F U K R A I N E

01601, м. Київ-601, вул. Б. Хмельницького, 6
Тел.: (044) 586 35 37, <http://www.naftogaz.com>
Факс: 586 33 10, e-mail: ngu@naftogaz.com

Код ЄДРПОУ 20077720, п/р 26002301921
АТ "Ощадбанк", код банку 300465,
код ЄДРПОУ банку 00032129

№ _____
На № _____

**Прем'єр-міністру України
Гройсману В.Б.**

**Щодо захисту інтересів України
як держави-транзитера природного
газу до ЄС**

Шановний Володимире Борисовичу!

Висловлюємо Вам свою повагу та звертаємося із проханням винести на розгляд Ради національної безпеки і охорони (далі – РНБО) питання необхідності негайного вжиття заходів для захисту інтересів України як держави-транзитера природного газу до ЄС. Нагадуємо, що статус держави-транзитера енергоресурсів є ключовим для забезпечення енергетичної та економічної безпеки, а також оборони всієї країни та є гарантією утримання Російської Федерації від продовження агресивних збройних дій проти нашої держави.

Як відомо, у липні 2018 року відбувся перший за останні часи раунд тристоронніх переговорів у форматі Україна-ЄС-Росія, під час якого обговорювалися питання діяльності ПАТ «Газпром» в Україні до та після закінчення дії чинного транзитного контракту з Національною акціонерною компанією «Нафтогаз України» (далі – Компанія), зокрема виконання російською стороною арбітражних рішень у спорах з Компанією, можливість передачі цього контракту на нового оператора газотранспортної системи (далі – ГТС) України, продовження транзиту природного газу територією України після 2019 року тощо.

Українською стороною було наголошено у першу чергу на тому, що повернення до штучно створеного, збиткового для України «балансу інтересів» у відносинах щодо постачання та транзиту природного газу ПАТ «Газпром», про який говорить російська сторона, є неприпустимим, а чинні договірні

34
0304

Національна акціонерна компанія
«Нафтогаз України»
№14-441/1.8.1/КМ-18 від 22.08.2018

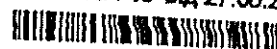
арк. 5

37

№ 37

ДЕПАРТАМЕНТ ДОКУМЕНТООБИГУ ТА КОНТРОЛЮ
СЕКРЕТАРІАТУ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
№ 34127/0/1-18 від 27.08.2018

зобов'язання мають суворо виконуватися із обов'язковим урахуванням остаточних арбітражних рішень у справах між Компанією та ПАТ «Газпром». Будь-які мирові угоди можуть стосуватися виключно триваючих проваджень, а не справ, які вже вирішені по суті авторитетним міжнародним арбітражем. З іншого боку, необхідним є негайне приведення відносин із ПАТ «Газпром» у відповідність з вимогами зобов'язуючого законодавства України, ЄС та Енергетичного Співтовариства, оскільки саме це є перешкодою для реалізації стратегічного вибору України, що полягає у повній інтеграції до європейського енергетичного ринку.

У відповідь на це ПАТ «Газпром» вже вкотре відмовилося від передачі чинного транзитного контракту від Компанії до новоствореного оператора ГТС, тим самим продемонструвавши небажання виконувати стандартні правила роботи газового ринку. У той же час ні Європейська Комісія, ні Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг не вживають реальних заходів для зміни ситуації. Так, нещодавнє розслідування Європейської Комісії з питань порушення ПАТ «Газпром» конкурентного законодавства проігнорувало доводи про те, що дії ПАТ «Газпром» в Україні мають вплив на ринок ЄС (оскільки оператори ГТС держав-членів ЄС позбавлені можливості використовувати українську ГТС як транзитну країну для внутрішньосоюзних доставок газу). Відповідно, висловлені російською стороною неприйнятні вимоги та актуальна нездатність відповідних органів ЄС та України до їх зміни обумовлюють необхідність формування чіткої позиції України щодо подальшої долі української ГТС.

По-перше, за результатом вищезгаданих тристоронніх переговорів Європейська Комісія в особі Віце-Президента з питань Енергетичного Союзу Мароша Шевчовіча визнала, що ефективне здійснення відокремлення діяльності з транспортування природного газу (анбандлінг) в Україні можливе тільки після 01.01.2020, тобто після закінчення строку дії чинного транзитного контракту.

Йдеться про те, що згідно з умовами чинного транзитного контракту виконавцем послуг з транзиту природного газу є Компанія. Контракт передбачає, що Компанія самостійно забезпечує належне функціонування ГТС України та гарантує надійний та безперебійний транзит, що означає наявність у Компанії відповідних технічних та матеріальних можливостей для надання послуг з транзиту природного газу (зокрема за рахунок технічних можливостей своєї дочірньої структури), а також право користування ГТС. Відповідно до умов контракту його технічну реалізацію за зобов'язаннями Компанії здійснює АТ «Укртрансгаз». Компанія не має права передати свої права та обов'язки за контрактом третім особам без письмової згоди ПАТ «Газпром». Незважаючи на свій загальний переможний результат, арбітражне рішення від 28.05.2018 у справі між Компанією та ПАТ «Газпром» щодо цього контракту не усунуло вимогу щодо

наявності згоди ПАТ «Газпром» як передумови для передачі транзитного контракту від Компанії до новоствореного оператора ГТС, сертифікованого відповідно до законодавства України та ЄС. При збереженні цієї вимоги та, як продемонстрували липневі тристоронні переговори, без реальної можливості отримання добровільної згоди ПАТ «Газпром» транзитний контракт, який на сьогодні також не узгоджується із законодавством України про ринок природного газу, створює обмеження для здійснення повноцінного анбандлінгу.

Так, точки входу української ГТС на східному кордоні і надалі підпадатимуть під дію технічних домовленостей, передбачених транзитним контрактом, та, відповідно, не зможуть забезпечити реалізацію принципу доступу третіх сторін (third-party access) та необхідну операційну незалежність оператора ГТС. Аналогічно, точки виходу на західному кордоні України залишаються під контролем з боку ПАТ «Газпром» у порушення законодавства Енергетичного Співтовариства щодо енергетики та конкуренції. У той час як завдяки вищезазначеним технічним домовленостям афілійоване підприємство ПАТ «Газпром» контролює транскордонні потоки природного газу через міждержавні з'єднання з України до ЄС, жодний оператор ГТС України не зможе реалізувати свою ключову функцію нормальної взаємодії з операторами сусідніх ГТС (зокрема укладати повноцінні угоди про взаємодію з такими операторами, проводити операції метчингу та обміну даними, надавати доступ до послуг фізичного та віртуального реверсу).

Передача чинного транзитного контракту третій особі без письмової згоди ПАТ «Газпром» призведе до порушення його умов українською стороною, що може слугувати аргументом на користь ПАТ «Газпром» під час розгляду його вимоги щодо розірвання контракту. На думку юридичних радників Компанії, це також нівелюватиме права Компанії на грошову компенсацію, отримані в результаті арбітражного провадження. У той же час Україна як сторона Договору до Енергетичної Хартії буде зобов'язана не переривати транзит природного газу своєю територією, незважаючи на наявність спору з ПАТ «Газпром».

Водночас створення окремого оператора ГТС для забезпечення тільки внутрішнього транспортування потребує технічного розділення ГТС на сегменти транзиту та внутрішнього транспортування (що включає встановлення точок виміру, іншого необхідного обладнання тощо). На сьогодні українська ГТС не розділена на сегменти, які обслуговують транзит та внутрішнє транспортування окремо (на відміну, наприклад, від Польщі, Румунії та Болгарії, де транзитні системи виокремлені). Технічне розділення ГТС України потребуватиме 1,5 – 2 роки та значних витрат. Компанія нещодавно розпочала проект із консультантом – авторитетною міжнародною компанією, спрямований на визначення реалістичної можливості розділення транзиту та внутрішнього транспортування з

урахуванням існуючих юридичних, економічних, інфраструктурних, технічних та часових обмежень.

По-друге, Україна неодноразово наголошувала, що будівництво Північного Потoku 2 є засобом у економічній війні, яку Росія розв'язала проти України. Реалізація цього проекту може призвести до повної втрати транзиту газу через територію України. Збереження транзиту газу та доходів від нього є стратегічно необхідним для України та може бути досягнуто шляхом залучення до управління українською ГТС авторитетного міжнародного партнера з ЄС, США або інших країн-партнерів України.

Це, зокрема, означає, що партнер ГТС повинен забезпечити бронювання потужностей ГТС європейськими компаніями або надати достатні гарантії збереження доходів від транзиту на поточному рівні (приблизно 3 млрд дол. США).

Вартість ГТС за оцінкою авторитетної міжнародної компанії становить близько 14 млрд дол. США. Українське законодавство дозволяє кваліфікованому міжнародному партнеру придбати до 49% у статутному капіталі оператора ГТС України. Якщо міжнародний партнер заплатить відповідно 7 млрд дол. США за 49% акцій оператора ГТС, то така інвестиція може розглядатися як певна гарантія збереження доходів від транзиту на поточному рівні. Тільки партнерство, яке буде безпосередньо спрямоване на реалізацію стратегічного завдання збереження ключової транзитної ролі, відповідатиме інтересам України.

У цьому зв'язку просимо Вас винести на розгляд РНБО викладені вище стратегічні питання національної безпеки і прийняти рішення щодо вжиття заходів для їхнього врегулювання, а саме:

1) Зафіксувати:

- a. небажання ПАТ «Газпром» приводити чинний транзитний контракт з НАК «Нафтогаз України» у відповідність з вимогами релевантного європейського та українського законодавства;
- b. що НКРЕКП, незалежний український Регулятор, та Європейська Комісія не виявили спроможності примусити ПАТ «Газпром» це зробити;
- c. що в таких умовах НАК «Нафтогаз України» з огляду на міжнародні зобов'язання України та необхідність забезпечувати безпеку поставок газу європейським та українським споживачам мусить повною мірою виконувати свої зобов'язання за поточним транзитним контрактом;
- d. українська ГТС є єдиною і не може бути в короткостроковій перспективі розділена на окремі системи транзиту та для внутрішнього ринку;

е. що це робить неможливим відокремлення оператора ГТС у відповідності до міжнародних зобов'язань України до закінчення дії транзитного контракту до кінця 2019 року ;

- 2) Доручити Уряду України звернутися до міжнародних партнерів України з роз'ясненням вищезазначеної позиції та таким чином упередити маніпуляції російської сторони та її агентів впливу щодо невиконання Україною своїх міжнародних зобов'язань та використання такої риторики для виправдання будівництва Північного Потoku 2 та завдання шкоди міжнародній репутації України;
- 3) Доручити Уряду України внести відповідні зміни до Плану реструктуризації Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» з метою відокремлення діяльності з транспортування та зберігання (закачування, відбору) природного газу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.07.2016 №496 (зі змінами);
- 4) Доручити Уряду України у координації з міжнародними партнерами України розробити та затвердити План дій на випадок повної відсутності транзиту природного газу територією України до ЄС після 2019 року, включаючи всі необхідні військово-політичні, матеріально-технічні, економічні, фінансові, законодавчі та інші заходи для захисту інтересів України.

З повагою

В.о. голови правління

С. Коновець